

AGENDAPUNT voor burgemeester en wethouders		Nummer:		20
		Datum vergadering:		17-05-2016
		Hamer-/besprekstuk		Besprekstuk
Onderwerp:	Realisatie breedband in het buitengebied Steenwijkerland			
Conceptbesluit: (het college besluit:)	1. kennis te nemen van de huidige stand van zaken; 2. in te stemmen met de voorgestelde aanpak.			
Financiële consequenties	Kosten:	-		
	Dekking	-		
Samenvatting:	Toelichting van de stand van zaken met betrekking tot het burgerinitiatief Stichting Breedband Buitengebied Noordwest Overijssel (BBNoW) en de plannen van Rendo. College stemt in met de gekozen gedragslijn waarbij de gemeente de realisatie van een breedbandnetwerk in het buitengebied van Steenwijkerland overlaat aan een marktpartij en zelf geen actieve rol vervult maar het burgerinitiatief ondersteunt.			
Bijlagen:	Bijgevoegd: geen			
Bestuurlijk traject:	Vergadering van	Datum	Commissie	Uiterlijke beslisdatum
	College	17-05-2016	tkn??	-
	Raadscommissie			
	Raad			-
Vorbereid met:	Rene Sturre, Gert Ekkelenkamp, Roelof Kuiper			
Communicatie en openbaarheid:	Zijn dit besluit en de achterliggende stukken openbaar?			Ja
	[2] Ja, naar de pers: [2a] perscontact			
Programma:	Niet van toepassing			
Parafen:	Medewerker	Henk Kloosterman	paraaf	
	Afdeling	REO		
	Afdelingsmanager		paraaf	
	Secretaris	S. Weistra	paraaf	
	Portefeuillehouder	weth. Brus	paraaf	
Besluit B&W:	CONFORM ADVIES			

Inleiding

In de vijf noordwestelijke gemeenten van Overijssel is een burgerinitiatief actief met een marktpartij (CIF) om tot de realisatie van een breedbandnetwerk te komen in de buitengebieden. Het Communication Infrastructure Fund wordt gevoed door institutionele beleggers als APG, PGGM en het Pensioenfonds Vervoer en beheerd door Bouwfonds en Rabobank. CIF belegt in de aanleg van glasvezelnetwerken met een lange termijn investeringshorizon (> 30 jaar) die aansluit bij de levensduur van de infrastructuur.

CIF investeert in een breedbandnetwerk middels de aanleg van glasvezel. Daarbij ligt de focus op de zogenaamde witte gebieden, dat wil zeggen die gebieden waar zich geen andere voorziening bevindt dan een traditionele koperen telefoonlijn. CIF legt geen netwerk aan in de zogenaamde grijze gebieden. Dat wil zeggen gebieden waar naast een telefoonlijn eveneens een kabel-aansluiting (in Steenwijkerland gaat het daarbij om Ziggo) ligt. Vanwege de concurrentie van de reeds aanwezige marktpartijen, Ziggo en KPN, is investeren in een netwerk in (voornamelijk) stedelijke gebied voor CIF niet interessant. De businesscase van CIF is namelijk gebaseerd op een maandelijks toeslag (vastrecht) van € 9,95. In stedelijke gebieden zijn bewoners vanwege concurrerend aanbod niet bereid deze toeslag boven op het reguliere abonnement te betalen waardoor de participatiegraad te laag is voor een rendabele investering. In 2009 heeft een marktpartij, Reggefiber (inmiddels een volle dochter van KPN), geprobeerd om een glasvezelnetwerk aan te leggen in Steenwijk. De vraagbundeling bleef, ondanks het feit dat er geen sprake was van een maandelijks toeslag, echter steken op 19%. Reden daarvoor was de intensieve marketingactie van Ziggo die dreigde haar klanten te verliezen. De lage participatiegraad was voor Reggefiber aanleiding om af te zien van aanleg. Inmiddels investeert Reggefiber op kleine schaal wel in de aanleg van een glasvezelnetwerk op het Kornputkwartier.

Omdat een breedbandnetwerk niet wordt aangemerkt als een nutsvoorziening kan de gemeente niet interveniëren in de markt. Als de gemeente een actieve rol speelt is er al snel sprake van staatssteun en mogelijke claims van marktpartijen. Dit is de reden dat Steenwijkerland zich tot op heden heeft beperkt tot het faciliteren van burgerinitiatieven. Het burgerinitiatief Stichting Breedband Buitengebied Noord West Overijssel (BBNoW) heeft contact gezocht met diverse marktpartijen en heeft na zorgvuldige afweging van de voor – en nadelen gekozen om met CIF een samenwerkingsverband aan te gaan.

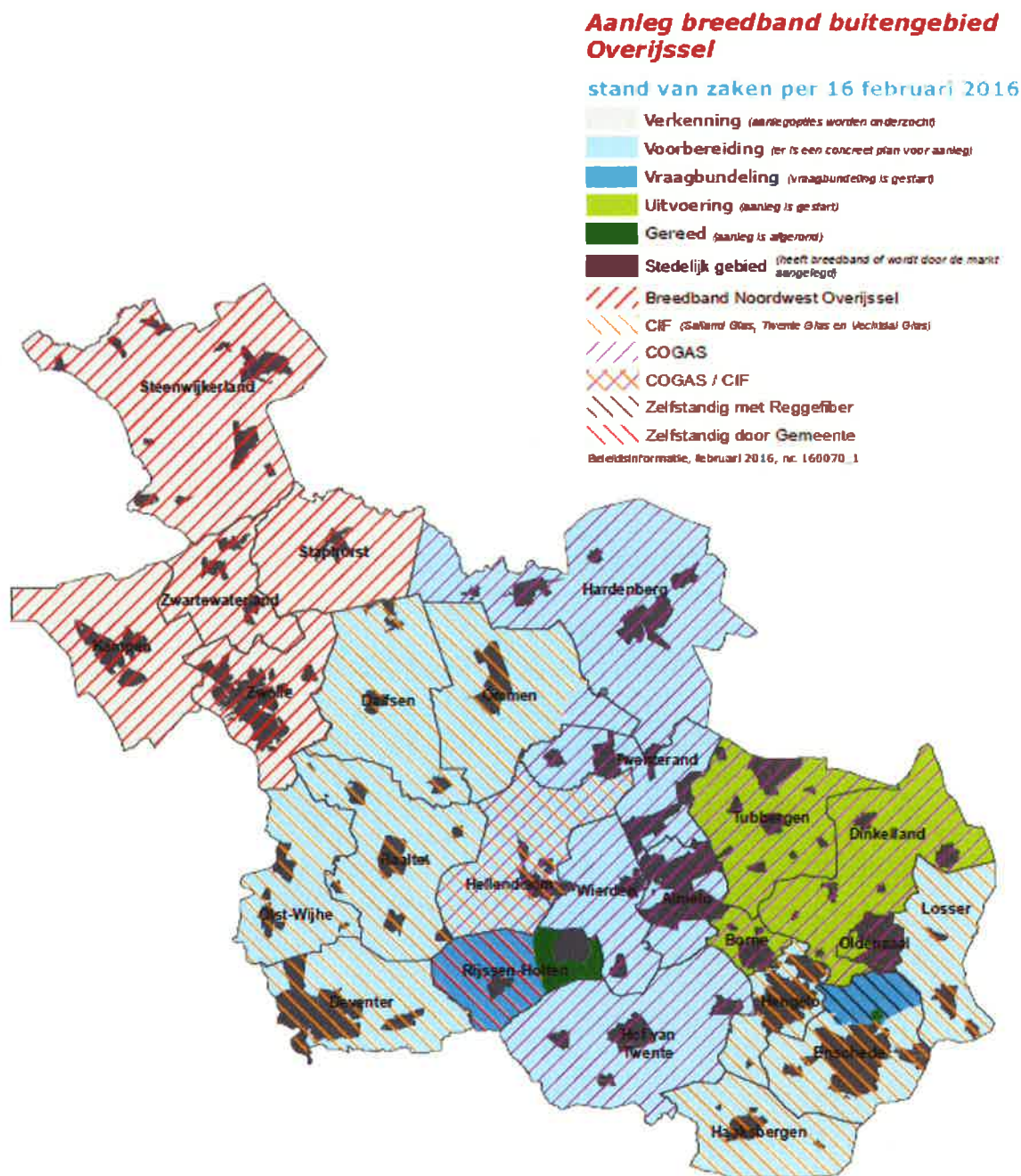
Op 13 april 2016 heeft een overleg plaatsgevonden tussen de gemeenten Zwolle (ambtelijk vertegenwoordigd door J. Kruithof), Zwartewaterland (bestuurlijk vertegenwoordigd door wethouder D. Visserman), Kampen (bestuurlijk vertegenwoordigd door wethouder G. Meijering) Staphorst (bestuurlijk vertegenwoordigd door wethouder B. Krale) en Steenwijkerland (bestuurlijk vertegenwoordigd door wethouder W. Brus), het bestuur van de Stichting BBNoW, E. Veenstra, directeur Rendo en de heren M. Admiraal en P. Grotenboer, beiden directeur van CIF.

In dit overleg heeft CIF de voorwaarden bekend gemaakt waaronder zij bereid is een breedbandnetwerk aan te leggen in de buitengebieden van de 5 betrokken gemeenten. De heer Veenstra heeft de plannen van Rendo toegelicht om tot een participatie met CIF om daarmee te voldoen aan een voornemen van Rendo om te investeren in een infranetwerk.

Argumenten

De keuze voor CIF wordt ingegeven door het feit dat CIF geen gebruik maakt van subsidies, maar investeert met eigen middelen. Daarbij is de rol van het burgerinitiatief beperkt tot ondersteuning in de vraagbundeling en loopt men geen financiële risico's omdat met niet hoeft te investeren in een eigen netwerk en beheerorganisatie. Inmiddels hebben 9 Overijsselse gemeenten gekozen voor een samenwerking met CIF. In 8 gemeenten legt Cogas een netwerk aan en in Hellendoorn een combinatie van CIF en Cogas. Ook Cogas maakt geen gebruik van subsidie en legt voor eigen rekening een glasvezelnetwerk aan. Uitzondering vormt de gemeente Rijssen-Holten. Nadat in voormalige gemeente Rijssen al een netwerk was aangelegd, wordt binnenkort onder

verantwoording van de gemeente een glasvezelnetwerk aangelegd in Holten. In onderstaand kaartje is e.e.a. weergegeven.

De populariteit van CIF is tegelijkertijd de valkuil aangezien de organisatie van CIF niet is uitgerust voor een gelijktijdige uitrol in meerdere gemeenten. Voor de noordwestelijk gemeenten betekent dit dat de vraagbundeling en aanleg niet eerder dan in 2017 kan starten.

Rendo is een marktpartij die recentelijk kenbaar heeft gemaakt te willen investeren in de aanleg van een glasvezelnetwerk in de gemeenten die aandeelhouder zijn van Rendo. Voor de Stichting BBNoW betekent dit dat Rendo geen activiteiten zal ontplooiën in Kampen en Zwolle. Rendo is voornemens een participatie aan te gaan met CIF. Dat betekent dat Rendo investeert onder dezelfde voorwaarden en condities als CIF (daarmee kan de samenwerking worden vergeleken met die tussen CIF en COGAS in een aantal "Twentse" gemeenten). De participatie van Rendo kan voor Steenwijkerland als aandeelhouder van Rendo positief uitpakken. Rendo kan als lokaal bekende partij een rol spelen bij de financiering en de vraagbundeling.

Zodra het deelnamepercentage van 50% is gehaald en CIF overgaat tot daadwerkelijke aanleg worden alle adressen aangesloten (zogenaamd Homes Connected). Ook adressen die geen contract hebben afgesloten krijgen een aansluiting in de meterkast (tenzij men absoluut dit niet wil). De aansluiting wordt echter niet voorzien van een signaal. Wil men in een later stadium alsnog gebruik maken van de diensten dan moet een eenmalige vergoeding van € 239,00 worden betaald.

Kantttekeningen

Het businessmodel van CIF is gebaseerd op “standaardkosten” voor de aanleg van een aansluiting (circa € 2.100). Alegeleggen adressen met extreem hoge aansluitkosten worden in principe niet aangesloten. Op basis van ervaringen elders in Overijssel gaat het daarbij om circa 4% van de adressen, maar het werkelijke % is van meerdere factoren afhankelijk. Pas tijdens de technische engineering wordt dit duidelijk. Juist in deze fase speelt het burgerinitiatief met lokale kennis een belangrijke rol.

Bij de vraagbundeling krijgen alle adressen een aanbod van CIF: tegen de standaard toeslag van € 9,95 per maand of een maatwerk aanbieding o.b.v. de werkelijke aanlegkosten waarbij CIF de eerste 135 meter voor haar rekening neemt en vervolgens een vaste prijs per strekkende meter in rekening brengt. In de praktijk kan dit betekenen dat enkele duizenden euro's moet worden betaald voor een aansluiting. Voor de goede orde: er is geen mogelijkheid om deze dure aansluitingen te subsidiëren zonder dat er sprake is van staatssteun !!! Immers iedere bijdrage, ook al zou die aan een particulier worden betaald, komt ten goede aan het netwerk.

De provincie Overijssel is zich bewust van deze 4%-problematiek en heeft zich bereid verklaard om alternatieven actief te ondersteunen. Een mogelijke oplossing zou kunnen worden gevonden in draadloos breedband. KPN voert op dit moment proeven uit met 4G oplossingen. De ervaringen zijn daarbij in de praktijk, anders dan KPN wil doen geloven, niet positief.

In de Verenigde Staten heeft men veel ervaring met draadloze verbindingen via punt-multipunt verbindingen. Daarbij zijn internetsnelheden te bereiken van 50Mb/s. In Nederland wordt deze techniek door Greenet toegepast in de Flevopolder. Vanaf een vast punt met een glasvezelverbinding (kerktoren, antennemast) wordt een signaal verzonden naar een ontvanger op een woning. Voorwaarde is dat er sprake is van vrij zicht tussen de zender en de ontvanger. Bomen en andere obstakels verminderen de ontvangst. Met deze techniek kunnen afstanden tot 5 kilometer worden overbrugd. Indien meerdere adressen op deze manier worden ontsloten zijn de kosten, zeker als gebruik kan worden gemaakt van bestaande hoge punten of masten, beperkt.

Financiële toelichting

CIF stelt strikte voorwaarden waaronder zij bereid is te investeren in een breedbandnetwerk. Een belangrijke voorwaarde is dat men afspraken wil maken over de leges, de vergoeding van degeneratiekosten en het vergoeden van de kosten van toezicht. De vergoeding die CIF bereid is te betalen is lager dan de vergoeding die verschuldigd zou zijn indien deze wordt berekend op basis van de vigerende legesverordening. Volgens andere gemeenten, die inmiddels afspraken hebben gemaakt met CIF, is er daarbij sprake van een kostendekkende vergoeding.

De vigerende legesverordening zal binnen afzienbare tijd worden vervangen door een nieuwe regeling AVOI (Algemene Verordening Ondergrondse Infra). Naar verwachting wordt deze in de raadsvergadering van september 2016 vastgesteld. In de AVOI zal een regeling worden opgenomen op grond waarvan het college voor specifieke projecten afwijkende afspraken kunnen worden gemaakt met marktpartijen over een vergoeding. Indien de nieuwe AVOI niet tijdig wordt vastgesteld dan dient de raad in te stemmen met een afwijking van de vigerende legesverordening.

Al geruime tijd is de gemeente Steenwijkerland ambtelijk betrokken in het proces. In eerste instantie tijdens de provinciale pilot en vervolgens in een faciliterende rol bij de burgerparticipatie.

Op 8 februari 2011 heeft de raad een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 200.000, waarvan een bijdrage van de provincie Overijssel van € 100.000. Gedurende de pilot zijn diverse onderzoeken uitgevoerd en businesscases opgesteld. Inmiddels is het voorbereidingskrediet volledig besteed.

CIF investeert met eigen middelen. Naast het akkoord gaan met de door CIF gestelde voorwaarden ten aanzien van leges, degeneratiekosten en toezicht hoeft de gemeente Steenwijkerland niet te investeren. In de Perspectiefnota 2012 is een bedrag van € 1 miljoen gereserveerd voor de aanleg van glasvezel. In de Begrotingsraad van november 2012 is dit door de raad geaccordeerd. Dit bedrag was bedoeld voor de aanleg van een glasvezelnetwerk voor heel Steenwijkerland en sloot aan op de ambitie van de provincie Overijssel voor een "Overijsseldekkend glasvezelnetwerk". Van deze stelpost is tot op heden geen gebruik gemaakt.

In september 2016 zal de raad worden gevraagd om van de stelpost een bedrag van € 100.000 beschikbaar te stellen voor de verdere ambtelijke en (proces)ondersteuning van het burgerinitiatief. Het resterende bedrag van € 900.000 zal niet worden gebruikt voor het beoogde doel en kan terugvloeien naar de Algemene Reserve vrij besteedbaar.

Vervolgacties

CIF en Stichting BBNoW zijn voornemens een intentieovereenkomst te sluiten waarna CIF intern het project zal opstarten. Een belangrijk onderdeel daarbij is dat er overeenstemming wordt bereikt met de gemeenten over de voorwaarden. Ambtelijk is hier door de vijf gemeenten geanticipeerd door een voorstel op hoofdlijnen op te stellen waarover met CIF kan worden onderhandeld. Tijdens het overleg op 13 april jl. is afgesproken dat de vertegenwoordigers van de gemeente Zwolle en Kampen hierin het voortouw nemen. Nadat er overeenstemming is over de hoofdlijnen kunnen vervolgens per gemeente nadere afspraken worden gemaakt. Afhankelijk van het tijdstip waarop de nieuwe AVOI van kracht wordt kunnen projectafspraken worden gemaakt dan wel zal de gemeenteraad moeten worden gevraagd in te stemmen met afwijkende voorwaarden van de vigerende legesverordening.

Combinatie met andere werkzaamheden

CIF heeft zich bereid verklaard om, daar waar mogelijk, actief mee te denken en werken aan het combineren van werkzaamheden die de gemeente uitvoert in het kader van de aanleg van het drukriool in Blankenham. Daartoe zal de aannemer van CIF contact leggen met de gemeentelijk projectleider om de mogelijkheden te onderzoeken en de werkzaamheden af te stemmen.

Communicatietraject en openbaarheid

Zodra er een intentieovereenkomst is gesloten tussen CIF en Stichting BBNoW zal dit worden gecommuniceerd. Zodra de vraagbundeling wordt gestart zal CIF de communicatie oppakken. Daartoe zal in juni een eerste bijeenkomst worden georganiseerd. Daaraan voorafgaand zal Stichting BBNoW via ambassadeurs de bevolking informeren / enthousiasmeren om tot aansluiting over te gaan. Omdat er sprake van een marktinitiatief is, waarbij er geen sprake mag zijn van enig vorm van staatsteun, heeft de gemeente geen actieve rol. Daar waar mogelijk faciliteert de gemeente het burgerinitiatief.

Uitvoering en planning

Nadat CIF de financiering rond heeft, er een aannemer is geselecteerd om de detail engineering op te stellen én er overeenstemming is met de gemeenten over de voorwaarden, kan het moment van de start van de vraagbundeling worden gepland. Vooralsnog gaan partijen uit van begin/medio 2017 zodat voor het eind van 2017 (mits het aansluitpercentage van 50 wordt gehaald) kan worden gestart met de aanleg.